

*Доротюк О. Г.,
науковий співробітник
відділу профільного навчання,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

РОЛЬ ПІДРУЧНИКА В ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ: ВІЗІЯ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Компетентнісна освіта дала багато варіантів організації навчального процесу. При цьому головним залишається ефективний викладач та якісний підручник.

Равен провів аналіз видів компетентностей, необхідних ефективному викладачеві. Ними виявилися: розуміння особистісних якостей учня та турбота за їх розвиток, вміння помічати, передбачати і враховувати реакцію учнів, їх власні способи мислення, що приводять до досягнення мети, знання зовнішніх соціальних факторів, які впливають на роботу.

«Отже, розуміння психологічних, соціологічних і політичних аспектів виробничої діяльності є головною вимогою ефективного викладання»[1]. Те ж саме можна сказати і про авторів підручників для середньої школи. Підручник - це посередник між учителем та учнем, а віднедавна і батьками. Це джерело інформації наукової, яке повинно викликати зацікавленість учнів, бажання пізнати навчальний предмет, мотивацію до інтелектуальної діяльності. Вони (учні) не вміють ставитись критично до змісту книги.

«Коли дитина вчить таблицю множення, вона не перевіряє, чи дійсно шість на вісім - сорок вісім. Школяру пояснюють, що Земля кругла, і він не повторює досліджень Коперника, він просто заучує викладену аргументацію» [2].

Щодо аргументації, яку бездумно заучує учень є претензії з боку нових користувачів - батьків. На час змішаного навчання батьки змушені замінити вчителів і навчати дітей за допомогою підручників. У зв'язку з цим, нами проводилось опитування батьків дітей різного віку різних шкіл, як допомогли їм навчальні книги у період дистанційного навчання. Опитано 37 батьків.

Аналіз, проведений нами показує наступний результат:

- 1) У батьків виникають запитання, для кого пишуться підручники, чи розраховані вони на учнів певного віку, чи можливе самостійне вивчення предмету за підручниками?
- 2) Чи враховують автори психологічні характеристики сучасних учнів?
- 3) Чому відсутній причинно-наслідковий зв'язок не тільки між темами, але й між параграфами в одній темі?
- 4) В деяких підручниках введені вигадані, несумісні з предметом персонажі, які заважають серйозному вивченню предмету, вони відволікають, утворюючи білий шум.

5) Деякі підручники перевантажені ілюстраціями.

6) Чи існує експертиза учнівська та батьківська, навчальної літератури?

7) Науковість деяких тем викликає сумніви у їх достовірності.

Дане дослідження не є науковим, але відкриває нам бачення батьками якості підручників, та запевнення в неможливості навчатися по них самостійно.

Висновки: Книга пишеться завжди для когось. За книгою стоїть автор. Його робота - це послання користувачу, і від нього залежить якість освіти. Добре, коли зміст книги «спирається на емпіричні дані, доступні перевірки і уточненням» [3].

Дистанційне навчання допомогло виявити недоліки в творенні підручників для середньої школи.

Ми вважаємо за доцільне: провести відкрите обговорення підручників з батьками кожному навчальному закладу, результати передати МОН, за результатами створити батьківську експертну групу для аналізу готової навчальної продукції.

Ключові слова: підручник, аналіз, якість, дистанційне навчання, експертиза.

Література:

1. Равен Джон. Компетентность в современном мире. М., 2002, 396с. (с. 53)
2. Эренбург И. Человек читающий. М., 2013, 717с. (с. 78)
3. Философия права. Хрестоматия. К., 2002, с. 692 (с.15)